

Biologická bezpečnost v chovech domácích prasat

Základní pravidla a opatření biologické bezpečnosti

• v nekomerčních chovech

- ✗ Nekrmit odpady z veřejného stravování nebo kuchyňskými odpady.
- ✗ Zamezit jakémukoli kontaktu domácích prasat s prasaty divokými.
- ✗ Vyloučit kontakt domácích prasat s jakoukoliv částí divokých prasat, včetně ulovených nebo uhynulých divočáků a masa či vedlejších produktů z nich.
- ✗ Zamezit přístupu prasat divokých ke všem materiálům, se kterými přichází do styku domácí prasata (zejména krmivo, stelivo, voda).
- ✗ Zákaz zkrmování čerstvé trávy nebo obilí a používání slámy pokud pochází z oblastí s výskytem AMP – podle platných mimořádných veterinárních opatření.
- ✓ Dodržovat hygienická opatření, je doporučeno používání vyhrazeného pracovního oděvu a obuvi.
- ✓ Průběžně sledovat zdravotní stav prasat, hlásit zvýšené úhyny, hromadné úhyny (ošetřujícímu veterinárnímu lékaři, KVS).

• v komerčních chovech

- platí stejná pravidla a opatření jako v nekomerčních chovech a dále:

- ✗ Zákaz chovu prasat v domácnosti zaměstnanců.
- ✗ Zákaz vnášení potravin obsahujících vepřové maso do chovu.
- ✗ Zamezení kontaktu prasat (přímému i nepřímému) s vedlejšími produkty živočišného původu a jinými výrobními jednotkami.
- ✗ Zákaz vstupu osob, které v posledních 48 hodinách přišly do styku s prasaty (včetně účasti na lovu divokých prasat či kontaktu s divokými prasaty).
- ✗ Zákaz vstupu neoprávněných osob, vozidel nebo zvířat.
- ✓ Hospodářství zabezpečit úplným oplocením, které zabrání vstupu zvířat z okolního prostředí.
- ✓ Umístit desinfekční prostředky na všech vstupech a vjezdech do hospodářství.
- ✓ Bezpečně likvidovat vedlejší živočišné produkty pocházející z chovu prasat.
- ✓ Zpracovat a dodržovat plán biologické bezpečnosti (provozní a sanitační řád), zejména:
 - ✓ Zajištění černo/bílého provozu a zabezpečení logistických opatření pro vstup nových zvířat do hospodářství.
 - ✓ Stanovení a dodržování detailního postupu dezinfekce vozidel, kontaminovaných předmětů a pravidel osobní hygieny.
 - ✓ Nastavení pravidel pro stravování pracovníků v místě chovu.
 - ✓ Vedení záznamů o osobách, které vstupují do míst, kde se chovají prasata.
 - ✓ Provádění opakovaného osvětového programu pro všechny zaměstnance.
 - ✓ Zajištění řádného oddělení výrobních jednotek.
 - ✓ Provádění interního auditu (systému sebehodnocení) zaměřeného na opatření biologické bezpečnosti.

Monitoring AMP u domácích prasat

VČASNÉ ODHALENÍ POZITIVNÍCH PŘÍPADŮ AMP je základní podmínkou pro přijetí účinných opatření k tlumení a eradikaci AMP. Proto je na celém území České republiky prováděno laboratorní vyšetřování domácích prasat – **monitoring AMP**.

Základní pravidla monitoringu AMP u domácích prasat:

- Nutnou podmínkou odpovídajícího monitoringu je důsledná evidence všech chovů a chovatelů prasat. **V ČR nově platí povinnost pro všechny chovatele prasat registrovat všechny chovy s výjimkou držení jednoho prasete určeného pro vlastní spotřebu, které je po přesunu k chovateli do 7 dnů poraženo.**
- AMP se v chovu šíří z počátku pomalu, **první případy onemocnění se mohou projevit jako jednotlivé úhyny prasat bez klinických příznaků AMP**, případně zvýšené počty potratů u březích prasníc.

Případy, v nichž je nutné zajistit laboratorní vyšetření na AMP:

- **Prasnice, které zmetaly** nebo porodily málo životaschopná selata – odebírá se vzorek krve (případně plodové obaly, abortované plody) bezprostředně po zmetání / porodu, nejpozději do 10 dnů po zmetání / porodu (vzorek se zároveň vyšetřuje na brucelózu, klasický mor prasat a Aujeszkyho chorobu).
- **Náhlé úhyny i jednotlivých kusů** prasat ve věkové kategorii od odstavu do dospělosti a to v případě, že není jasná příčina úhynu a není možné vyloučit podezření na AMP.
- **Hromadné úhyny** prasat bez jasné příčiny – odebírá se reprezentativní počet vzorků.
- Všechna prasata **nemocná nebo uhynulá s příznaky** vyvolávající podezření na AMP.

V těchto uvedených případech je chovatel povinen informovat ošetřujícího soukromého veterinárního lékaře (SVL) nebo místně příslušnou krajskou veterinární správu (KVS).

O odběru vzorků a zajištění laboratorního vyšetření rozhoduje SVL nebo úřední veterinární lékař místně příslušné KVS.

Odběr vzorků se provádí buď v hospodářství (zmetalky, nemocná prasata, případně i uhynulá prasata) nebo v asanačním podniku (uhynulá prasata).

U nemocných prasat se jako vzorek odebírá krev; u uhynulých prasat se odebírá krev, případně další tkáň a orgány (slezina, ledviny, mandle, dlouhá rourovitá kost, orgány se změnami vyvolávající podezření na AMP atd.).

Vzorky k laboratornímu vyšetření se zasílají pouze do Státních veterinárních ústavů (SVÚ); v případě podezření na AMP výhradně do národní referenční laboratoře pro AMP, SVÚ Jihlava.

